

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 31. července 2014

Č. j.: 52325/ENV/14

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce
„Aktualizace Státní energetické koncepce České republiky“

verze po veřejném projednání

Předkladatel koncepce: Ministerstvo průmyslu a obchodu,
Odbor surovinové a energetické bezpečnosti 32300

Zpracovatel posouzení: **Mgr. Jana Šváblová Nezvalová, AMEC, s.r.o.**
*(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí
č. j. 35171/ENV/08, 76817/ENV/13)*

Ing. Pavel Kolářek, PhD.

*(autorizace č. j. 2028/630/06, 2915/ENV/12-128/630/12 podle § 45i zákona
č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění)*

Ing. Lucie Kiršová

*(osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví
podle prováděcí vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 353/2004 Sb. k zákonu
č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, číslo autorizace 2/2013
na základě rozhodnutí 15794-OV-32-1-9.4.13 ze dne 2. 5. 2013)*

Stručný popis koncepce:

Jedná se o koncepci připravovanou jako aktualizace stávající Státní energetické koncepce ČR, schválené vládou ČR dne 10. 3. 2004. Předkládaná Aktualizace Státní energetické koncepce ČR (dále jen „ASEK“) je zpracována pro následujících cca 30 let, tj. s výhledem do roku 2040.

Státní energetickou koncepcí formuluje vláda České republiky politický, legislativní a administrativní rámec ke spolehlivému, cenově dostupnému a dlouhodobě udržitelnému zásobování energií. Státní energetická koncepce je ve smyslu zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření s energií, strategickým dokumentem vyjadřujícím cíle státu v energetickém hospodářství v souladu s potřebami hospodářského a společenského rozvoje, včetně ochrany životního prostředí, sloužícím i pro vypracování územních energetických koncepcí.

ASEK je členěna na následující části:

1. Poslání a rámec Státní energetické koncepce
2. Metodika tvorby a realizace Státní energetické koncepce
3. Současný stav energetiky ČR a hlavní trendy jejího vývoje v následujících desetiletích
4. Koncepce energetiky ČR do roku 2040
5. Očekávaný vývoj energetiky ČR do roku 2040
6. Koncepce rozvoje významných oblastí energetiky a oblastí s energetikou souvisejících
7. Nástroje na prosazování Státní energetické koncepce
8. Seznam zkratk
9. Seznam grafů a tabulek

ASEK v části 1 materiálu popisuje poslání a rámec strategie, ve druhé části ASEK je uvedeno metodické shrnutí přibližující způsob tvorby ASEK a provázanost jejích jednotlivých částí. Dále navazuje svou částí 3., ve které je dále charakterizován současný stav energetiky a její předpokládaný vývoj v následujících desetiletích. Popisuje základní stav, ze kterého dále vycházejí očekávání budoucího vývoje a uvádí vnější a vnitřní podmínky ovlivňující českou energetiku a klíčové výstupy SWOT analýzy. Obsahem následující čtvrté části je samotná koncepce energetiky do roku 2040, ze které plyne základní sada pěti strategických priorit rozpracovaných do charakteristiky strategických cílů pro každou prioritu. V části 5 je uvedena kvantifikace očekávaného vývoje energetiky ČR do roku 2040 v podobě grafů a tabulek shrnující základní vstupy do modelu predikce vývoje energetiky a charakterizující optimalizovaný scénář jako výslednou variantu vývoje energetiky do roku 2020 a indikativní ukazatele a cílové hodnoty k roku 2040 jako koridory pro vyvážený mix primárních zdrojů elektrické energie a struktury výroby elektřiny v poměru k hrubé národní spotřebě. Dále je v šesté části ASEK uvedena detailní koncepce v jednotlivých významných energetických oblastech, která popisuje hlavní cíle a jejich dílčí cíle a specifikace a zároveň cílový stav v jednotlivých prioritních oblastech. Poslední částí 7 jsou charakterizovány nástroje k prosazování ASEK, které zajistí naplnění priorit Státní energetické koncepce v oblasti legislativní, výkonu státní správy, fiskální a daňové, v oblasti zahraniční politiky a v oblasti vzdělávání a vědy a výzkumu. Dále v případě výkonu vlastnických práv, medializaci a komunikaci.

Strategická část koncepce je založena na třech strategických cílech, které jsou dále charakterizovány pěti strategickými prioritami, jež jsou podrobněji rozpracovány v rámci Strategie do roku 2040 koncipované jako soubor dílčích cílů.

Součástí strategické části ASEK je podrobněji rozpracovaná Koncepce rozvoje významných oblastí energetiky a oblastí s energetikou souvisejících obsažená v části 6 ASEK. Jedná se o následující oblasti:

- A. Elektroenergetika
- B. Plynárenství a přeprava a zpracování ropy
- C. Výroba a dodávka tepla
- D. Doprava
- E. Energetická účinnost
- F. Výzkum, vývoj, inovace a školství
- G. Energetické strojírenství a průmysl
- H. Vnější energetická politika a mezinárodní vazby v energetice

Každá oblast je charakterizována vizí, hlavními cíli a dílčími cíli a jejich specifikací v jednotlivých oblastech. Hlavním cílem je zajistit stabilní a předvídatelné podnikatelské prostředí, efektivní státní správu a dostatečnou a bezpečnou infrastrukturu. Přímé finanční podpory či další fiskální stimuly jsou pouze doplňujícím a věcně i časově omezeným nástrojem,

kteřý musí být vždy hodnocen z hlediska všech dopadů na ceny energie, fungování trhu, na státní rozpočet i na stabilitu celého odvětví.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce ASEK, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo zveřejněno dne 22. 5. 2013. Zjišťovací řízení vedené Ministerstvem životního prostředí, odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, jež je příslušným úřadem pro proces posuzování vlivů koncepce ASEK na životní prostředí, bylo ukončeno dne 26. 6. 2013, vydáním závěru zjišťovacího řízení č. j. 45065/ENV/13.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů ASEK na životní prostředí a veřejné zdraví (dále jen „vyhodnocení“) zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 21. 10. 2013. Předložené vyhodnocení obsahovalo všechny náležitosti dle cit. přílohy, a proto mohl být návrh koncepce včetně vyhodnocení rozeslán dne 1. 11. 2013 ke zveřejnění. Ve stejném termínu byl návrh koncepce včetně vyhodnocení rozeslán také sousedním státům k vyjádření, zda si přejí účast na mezistátních konzultacích k uvedenému návrhu koncepce.

Dne 13. 11. 2013 byl návrh koncepce včetně vyhodnocení zveřejněn podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na úřední desce posledního dotčeného kraje. Veřejné projednání koncepce včetně vyhodnocení se konalo dne 21. 11. 2013 v Kongresovém sálu interhotelu Ambassador, Václavské náměstí 5-7, 111 24 Praha 1. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 28. 11. 2013. O účast na mezistátních konzultacích projevíly zájem všechny sousední státy, a proto v průběhu února až června 2014 byl s těmito státy návrh ASEK a vyhodnocení konzultován.

Stručný popis posuzování:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Vlivy na životní prostředí potenciálně způsobené realizací ASEK byly hodnoceny v rámci vyhodnocení SEA na základě tzv. referenčních cílů ochrany životního prostředí. Tyto referenční cíle vychází z existujících mezinárodních, národních nebo regionálních koncepčních dokumentů. Referenční cíle ochrany životního prostředí představují základní rámec pro hodnocení jednotlivých částí ASEK, slouží zejména k vyhodnocení souladu priorit, hlavních cílů a dílčích cílů a jejich specifikací s cíli ochrany životního prostředí a veřejného zdraví.

Sada referenčních cílů reprezentuje relevantní pozitivní trendy v ochraně životního prostředí dle jeho jednotlivých složek. Jednotlivé cíle, podcíle a opatření navrhované ASEK by měly v optimálním případě přispět k plnění těchto trendů, a z tohoto hlediska byly v rámci posouzení vlivů na životní prostředí hodnoceny. Úkolem sady referenčních cílů je shrnout všechny pozitivní trendy životního prostředí resp. přijaté strategické cíle z jiných dokumentů tak, aby byl vytvořen základní rámec pro hodnocení strategické části koncepce. K posouzení vlivů návrhové části ASEK na životní prostředí byla využita tzv. Metoda referenčních cílů. Jedná se o standardní metodu používanou v hodnocení SEA, která spočívá v sestavení hodnotící matice k posouzení vztahu referenčního rámce tj. sady referenčních cílů vůči navrhovaným cílům resp. opatřením hodnocené koncepce.

Součástí posouzení ASEK bylo hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) a ptačí oblasti (dále jen „PO“) a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Závěry posuzování:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných, veřejného projednání a mezistátních konzultací vydává:

STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Aktualizace Státní energetické koncepce České republiky“

verze po veřejném projednání

s níže uvedenými podmínkami:

Část A. Podmínky stanoviska z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

1. Zajistit provázanost navazujících strategických dokumentů ASEK s ostatními strategickými dokumenty a politikami vlády ČR a krajskými energetickými koncepcemi a krajskými koncepcemi snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší.
2. Při výběru projektů pro realizaci koncepce zohlednit problematiku ochrany životního prostředí, změny klimatu a veřejného zdraví, a to zapracováním environmentálních kritérií podle kapitoly 11 vyhodnocení do celkového systému hodnocení a výběru projektů. Zajistit dostatečné personální a odborné kapacity pro oblast životního prostředí v rámci hodnocení projektů.
3. Na koncepci navazující strategie, projekty a záměry podrobit hodnocení vlivů na životní prostředí (SEA, EIA), pokud tak stanoví zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. V případě navazujících variantních řešení záměrů nových energetických staveb vybrat variantu s minimálními dopady na ŽP a ochranu veřejného zdraví.
4. V rámci projektové přípravy staveb, navazujících na ASEK a na ni navazující koncepce a dále při výstavbě a provozu energetických zdrojů a další infrastruktury je nutné respektovat zvláště chráněná území a lokality zvláště chráněných druhů včetně jejich potravních lokalit a migračních koridorů, významnější centra biodiverzity, místa s vyšším podílem přírodních biotopů a výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů a respektovat co nejvíce krajinný ráz. Pokud tyto vlivy nelze zcela eliminovat, je třeba vybrat variantu s nejmenším možným vlivem.
5. Projekty realizovat s ohledem na možný vliv na úbytek přírodních stanovišť, ovlivnění biologické diverzity a rozmanitosti ekosystémů, na zvyšování fragmentace krajiny a bariérový efekt nejen liniových staveb.
6. Při rozšíření a modernizaci energetických sítí je třeba minimalizovat vlivy na životní prostředí volbou vhodné trasy a konkrétního technického řešení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat kromě zvláště chráněných území, přírodních biotopů a biotopů významných druhů, prvků územního systému ekologické stability, významných krajinných prvků, také

okolí shromaždišť vodních ptáků, hnízdišť dravců, přechodům přes vodní toky a lesní komplexy apod.

7. Při plánování investic zahrnujících výstavbu energetických zdrojů a další infrastruktury upřednostňovat řešení minimalizující nároky na zaborů půdy a vytvářet podmínky pro šetrné využívání surovin, včetně jejich recyklace a druhotného využívání.
8. V následných krocích případné aplikace ASEK na řešení vodních děl včetně umístování a rekonstrukcích vodních elektráren důsledně dbát na zajištění migrační průchodnosti pro vodní živočichy a minimalizaci zásahů do koryt vodních toků. Případný konečný návrh vodních děl řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.
9. V následných krocích případné aplikace ASEK na řešení letecké dopravy (viz bod Ed.2) vést vzletové, letové a přistávací koridory mimo známé tahové koridory ptáků a současně zohlednit jejich hnízdní a potravní lokality. Zajistit ochranu hlukově chráněných objektů před hlukem z leteckého provozu.
10. Podpora inovativních technologií v oblasti odpadového hospodářství musí směřovat k podpoře těch investic, které kromě emisních limitů a plnění všech technických parametrů vyžadovaných legislativou dále plní principy hierarchie nakládání s odpadem.
11. Při podpoře vývoje alternativních pohonů preferovat nízkouhlíkatá či neuhlíkatá paliva, nezvyšující emise do ovzduší a emise skleníkových plynů. Podporovat strategii čisté mobility.
12. Požadujeme doplnit ASEK o další zvažované scénáře vhodného složení energetického mixu primárních energetických zdrojů a zdrojů výroby elektrické energie, na základě kterých byl zformulován optimalizovaný scénář a následně pak výsledná varianta vstupující do ASEK.
13. Provést následující textové úpravy v návrhové části koncepce:
 - a) Opatření PII.8. je nejasně formulováno, není specifikováno čeho se opatření týká a jaká efektivita bude zvýšena. Předpokládáme, že jde o zvýšení energetické účinnosti resp. snížení energetické náročnosti průmyslové výroby. Doporučujeme znění tohoto bodu přeformulovat tak, aby byl jednoznačný.
 - b) Hlavní cíl A1: požadujeme přeformulovat v tomto smyslu: Zabezpečit výkonově přebytkovou výrobní bilanci založenou na diverzifikovaném palivovém mixu a efektivním využití disponibilních tuzemských primárních zdrojů.
 - c) V případě opatření Bf.3. není z formulace zjevný způsob, jakým bude dosaženo deklarovaného cíle. Doporučujeme specifikovat.
14. V případě provozování uhelných tepláren a kogeneračních jednotek a příp. výstavby nových uhelných elektráren je potřeba preferovat nejmodernější technologie s vysokou energetickou účinností spalování uhlí, s tím že ASEK respektuje existující dobývací prostory.
15. Případnou výstavbu nových přečerpávacích elektráren, objektů fotovoltaických farem (mimo instalací umístěných na střechách a v brownfieldech), malých vodních elektráren či větrných turbín a související infrastruktury směřovat mimo zvláště chráněná území a jiné ekologicky významné segmenty krajiny.
16. Energetické využití biomasy přednostně soustředit na využití biomasy v modernizovaných kotelnách na lokální úrovni, v blízkosti místa jejího vzniku.
17. V ASEK požadujeme komplexněji a precizněji reflektovat závazky EU a ČR v oblasti změny klimatu přijaté v rámci klimaticko-energetického balíčku. Scénáře musí být hodnoceny z hlediska jejich dopadů na plnění cílů do roku 2020, respektive uvažovaných

cílů do roku 2030, 2040 a 2050. Zároveň musí být rovněž limitovány splněním závazků ČR v oblastech ochrany ovzduší a energetické účinnosti.

18. ASEK se k problematice emisí skleníkových plynů vyjadřuje pouze velmi obecně a konkrétní hodnocení variant neprovádí. Požadujeme vyhodnocení variant z hlediska emisí skleníkových plynů dále rozpracovat a kvantifikovat.
19. V ASEK chybí provázanost s aktualizací Surovinové politiky a jejími vstupy do ASEK a komplexním plánem rozvoje jaderné energetiky v ČR, který by měl být jedním z východisek ASEK. Doporučujeme proto, aby do ASEK byly zapracovány vstupy z uvedených materiálů.
20. Návazné projekty řešit v souladu s Konceptí nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem a Plánem odpadového hospodářství ČR.
21. V pravidelných intervalech vyhodnocovat vliv implementace ASEK (včetně vlivů na životní prostředí) se zveřejňováním souhrnné zprávy. V případě zjišťování významných negativních vlivů ASEK na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této hodnocené koncepce.
22. Realizace konkrétních projektů bude hodnocena a případně mezistátně posouzena na úrovni EIA, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o posuzování vlivů na životní prostředí včetně směrnic Evropského parlamentu č. 2001/42/EC, o hodnocení účinků určitých plánů a programů na životní prostředí a směrnice č. 2011/92/EU, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.
23. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení.

Část B. Podmínky stanoviska z hlediska vlivů na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000:

24. Každý cíl resp. opatření navržené v ASEK bude realizováno s respektováním ochrany území EVL a PO soustavy Natura 2000. Při možných variantách vždy preferovat vedení tras energetických sítí mimo lokality soustavy Natura 2000. Konečný návrh řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.
25. Cíle a priority, u nichž byl identifikován potenciálně možný negativní vliv (označený ?), musí být v další fázi realizace předloženy ke stanovisku dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
26. V případě cílů, které zakládají možnost realizace konkrétních záměrů energetické infrastruktury, umístěných v příhraničních oblastech ČR, které nejsou v současnosti známy z hlediska počtu, lokalizace ani technického řešení a nebylo je tedy možno objektivně vyhodnotit na úrovni ASEK, je nezbytné přenést povinnost hodnocení vlivů dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů do dalších fází (proces SEA v rámci strategických krajských dokumentů v oblasti energetiky, zásad územního kraje a další územně plánovací dokumentace, projektové hodnocení na úrovni EIA apod.), kdy budou k dispozici podrobné údaje a kde již mohou být tyto cíle řešeny podrobněji v konkrétnějších územních souvislostech, včetně případného přeshraničního posouzení v souladu s platnou legislativou.
27. Priority a cíle, jež implikují výstavbu nové energetické infrastruktury jako jsou elektrovody, ropovody, plynovody, horkovody, teplovody, zásobníky plynu či nové energetické zdroje, rozvoj obnovitelných zdrojů energie (viz body PIII.1., PIII.2., PIII.4. PIII.5., PIII.6., PIII.7., PIII.8., PV.6., A2., A3., Ab.1, Ab.6., Ac.1., Ad.2., Ae.1., Af.1., Af.2, Ah.1., Ai.1., Ai.4., Ai.5., Ak.1., Ak.2., Ak.4., B1., B6., B9., Ba.2., Bc.1., D.6., D.8.), je potřeba v následných fázích projektové přípravy koncipovat tak, aby byly trasovány či

umístovány mimo území soustavy Natura 2000. V případě, že nebude možné střet s územím soustavy Natura 2000 zcela eliminovat, je nutno navrhnout takové technické řešení, jež bude mít co nejmenší dopad na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000. Současně musí být realizována opatření k minimalizaci případných negativních vlivů záměru.

28. V případě využití akumulace energie z přečerpávacích elektráren doporučujeme jejich realizaci v podobě přestavby stávajících průtočných elektráren tam, kde je to technicky možné. Z hlediska příp. realizace v nových lokalitách, je pak nutným předpokladem, že tato území leží mimo území soustavy Natura 2000.
29. V rámci naplňování cílů v oblasti využití obnovitelných zdrojů energie (viz body Pl.3., EI.5., Ab.1.) je třeba nastavit legislativní a organizační procesy, eliminující riziko překotného rozvoje obnovitelných zdrojů energie, který by ve svých (byť nepřímých důsledcích) mohl potenciálně negativně ovlivňovat i území soustavy Natura 2000 a jeho předměty ochrany. Rozvoj pěstování biomasy by v tomto kontextu měl být z důvodů předběžné opatrnosti rozvíjen s jistou obezřetností s ohledem na dlouhodobý trend šíření a stoupající podíl nepůvodních druhů rostlin v naší krajině, z nichž mnohé jsou invazivní. Z hlediska rozvoje obnovitelných zdrojů energie je nutno zohlednit i požadavky či podmínky potravinové bezpečnosti s respektováním klimatických a geografických podmínek ČR.
30. Priority a cíle, jež implikují výstavbu nové dopravní infrastruktury jako jsou např. vysokorychlostní tratě, dále pak rozvoj vodní dopravy (viz. body Eb.3., Eb.4., Ec.1., Ec.3., Ed.1.), je potřeba v následných fázích projektové přípravy koncipovat tak, aby byly trasovány mimo území soustavy Natura 2000. V případě, že nebude možné střet s územím soustavy Natura 2000 zcela eliminovat, je nutno navrhnout takové technické řešení, jež bude mít co nejmenší dopad na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000. Současně musí být realizována opatření k minimalizaci případných negativních vlivů záměru.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ministerstvo životního prostředí předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého opatření co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Ministerstvo životního prostředí dále upozorňuje předkladatele na povinnost zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a další povinnosti plynoucí z § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ing. Jaroslava HONOVÁ, v. r.
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
(otisk razítka se státním znakem č. 11)